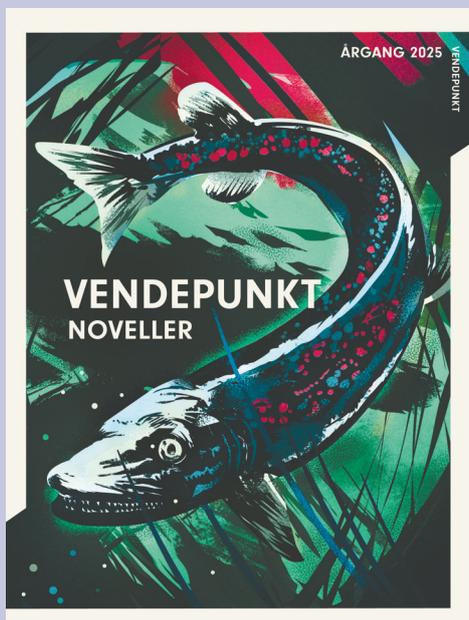
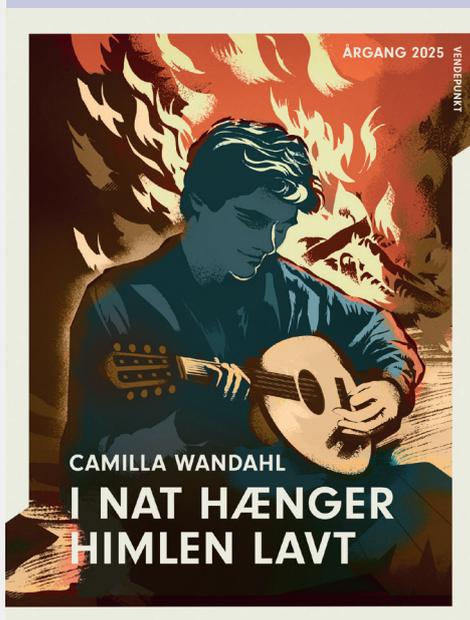
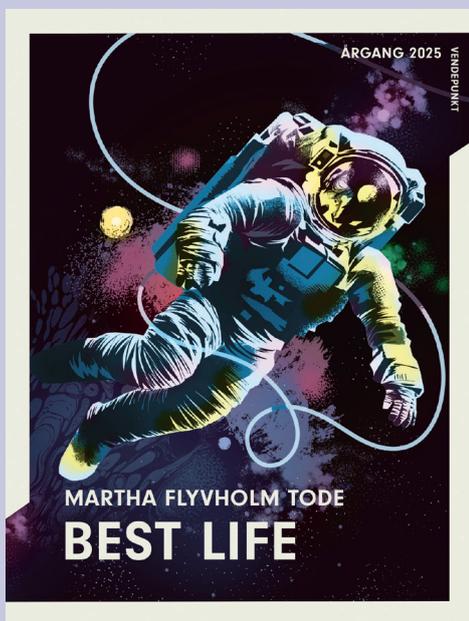

ÅRGANG 2025

UNDERVISNINGSMATERIALE

af Trine May

gads forlag

INDHOLD

s. 3	INTRO
s. 4	Fire kortromaner – og ti noveller
s. 6	Hvordan skal vi arbejde?
s. 7	FØR DU LÆSER: Fire kortromaner – ét tema
s. 8	MENS DU LÆSER: THE GHOSTFATHER
s. 12	MENS DU LÆSER: I NAT HÆNGER HIMLEN LAVT
s. 16	MENS DU LÆSER: BEST LIFE
s. 20	MENS DU LÆSER: FORDI JEG SIGER DET
s. 26	MENS DU LÆSER: VENDEPUNKT NOVELLER
s. 31	Til læreren

Undervisningsmaterialet er udarbejdet af Trine May. Du kan finde mere udfoldede versioner af alle forløbene på www.mayeriet.dk. Her indgår flere samtaleoplæg og kreative aktiviteter – og med højere grad af stilladsring.

INTRO

Her skal du læse og arbejde med en fed fortælling. Vi sætter hele fire kortromaner i spil i klassen. De fire bøger fordeles på grupper, der læser hver sin.

Sædvanligvis opdeler vi skrevne fortællinger i noveller og romaner. Og som du sikkert ved, er noveller korte fortællinger med få personer og én begivenhed, mens romaner er lange fortællinger med flere personer og handlingsspor.

Den fortælling, du skal læse og arbejde med her, befinder sig genremæssigt mellem en novelle og en roman; den er nemlig en *kortroman*. En kortroman er længere end en novelle og kortere end en roman. Men det er ikke kun antallet af sider, der definerer kortromanen som genre. Den har også nogle *indre* kendetegn:

I en kortroman er der ikke brugt plads til lange udredninger og præsentationer af steder og personer, som vi kender det fra mere traditionelle romaner. Forfatteren har skåret ind til benet og fortæller dig kun det mest nødvendige.

Så frem for at forklare dig en masse; fx om hvem og hvordan personerne er, giver forfatteren dig *hints* om dem. Forfatteren lægger spor ind i sin tekst, og så er det op til dig, som læser, at opfange sporene – og ud fra dem selv udrede sammenhængen.

Med andre ord: En kortroman har masser af *tomme pladser* og kræver derfor, at *du læser mellem linjerne*.

Selv om en kortroman er ... ja, en kort roman, kan der alligevel være mange personer, flere handlingsspor og temaer i spil – præcis som vi kender det fra traditionelle romaner.

Når du har læst og arbejdet med en kortroman, skal du opleve en eller flere noveller.

På næste opslag får du en præsentation af de fire kortromaner og novellesamlingen.

FIRE KORTROMANER

THE GHOSTFATHER af Sanne Munk Jensen

The Ghostfather handler om 15-årige Hubert, hvis far pludselig findes død uden for sin hoveddør. Hubert har boet med sin mor og bonusfar, Stig, så længe han kan huske, og har aldrig haft et tæt forhold til faren. Han besøgte ham af og til, men det ebbede ud, og de seneste fem år har de ikke set noget til hinanden.

Da Hubert er farens eneste familie, arver han hans lejlighed. Faren har haft udlejet et af lejlighedens værelser til en ung fyr, Frej. Det virker til, at Frej skjuler noget, og det viser sig, at faren gemte på en stor hemmelighed.

CITAT FRA ROMANEN:

“Han er fandme underlig,” siger Stig, og selv om mor siger hans navn på vil-du-ikke-nok-holde-op-måden, bliver han ved: “Jamen, det er han sgu da! Det er da ikke normalt, at man tager med til sin udlejers begravelse og sidder der og vræler som en stukken gris. Og så den der måde, han hele tiden stirrer på Hubert på ...”

Mor siger Stigs navn igen og igen, men Stig fortsætter med alt muligt om, at Frej er lusket og skjuler noget.

Og selv om der nærmest ikke er noget, jeg hader mere end at give Stig ret, så må jeg indrømme, at jeg er enig med ham; der er noget med Frej. Der er noget, han ikke siger. Jeg kan se det på ham.

I NAT HÆNGER HIMLEN LAVT af Camilla Wandahl

I nat hænger himlen lavt er fortællingen om en familie i opløsning. Hovedpersonen Atlas er kunstinteresseret og dygtig til at tegne. Han drømmer om at komme ind på en kunsthøjskole i Firenze, men kan han svigte sin lillesøster, Mo, og bare rejse, når hun har det svært? Noget er sket i familien, for Atlas, Mo og hans mor skal pludselig flytte ud til deres onkel på landet – i morens barndomshjem.

En dag møder Atlas drengen Zacharias i skoven. Han har et helt andet syn på livet end Atlas – og måske vendes der op og ned på Atlas' eget liv.

CITAT FRA ROMANEN:

Vi bliver siddende dér, på kanten af shelteret. I tørvejr, men med benene dinglende ud over kanten. Mandolinen og tegneblokken ligger i sikkerhed bag os, og bålet hender i en sprutten. “Nu har du ligesom to valgmuligheder,” siger han og ser på mig. “Du kan løbe hjem og blive fuldstændig gennemblødt. Eller du kan blive her og sove.”

BEST LIFE af Martha Tode Flyvholm

Best Life handler om August, der har haft det svært de senere år, fordi han ikke har været en del af drengegruppen på sin skole. Men nu har han mulighed for at starte på en frisk, for han ankommer ved fortællingens begyndelse til den efterskole, han skal tilbringe det næste år på. Det går overraskende godt; han får venner, har det sjovt og hænger især ud med værelseskammeraten Julian og Oskar og Sofus.

En weekend, hvor eleverne er hjemme hver især, aftaler de fire drenge at mødes i computer-spillet *Best Life*. De logger ind hver især og møder ikke bare hinanden, men også en anden, de kender fra skolen – Vigga, som August har tænkt en del på.

CITAT FRA ROMANEN:

Bagefter træder vi ind på baren. Til højre er der et floor. En frø med store bryster danser op ad sådan en stang, jeg primært forbinder med strippere. Over den er der en diskokugle og sådan nogle røde, blå og gule spots, som kaster lys i alle retninger. I den modsatte ende er baren, kun oplyst af et stort neonskilt, hvor der står Exotic. Jeg læner hovedet tilbage. Kigger op mod de farvede lys. Tænker, at det er sådan, jeg har det: exotic.

*Oscar, der tydeligvis har været her mange før, styrer op i baren. Bestiller fire sex on the beach. I *Best Life* er bartenderen ligeglad med, hvor gamle vi er. Stiller bare fire lyserøde cocktails på bardisken foran os. De koster heller ikke noget. I *Best Life* er vi bare fire helt almindelige dudes, der står i baren og ser godt ud.*

“Tjek lige hende der.” Oskar nikker mod floor.

FORDI JEG SIGER DET af Kristina Aamand

Fordi jeg siger det fortæller historien om Rosa, det går i gymnasiet og er godt og grundigt træt af det. En dag bliver hendes problemer dog sat i perspektiv, da hendes mor rammes af kræft. Moren vil ikke tage imod lægens behandling, men vælger at gå alternative veje. Hun tror mere på healing, yoga og krystaller end på lægevidenskabens stråle- og kemobehandling. *Alle skal gøre det, der føles rigtigt for dem*, er hendes mantra. Spørgsmålet er, om det også gælder, når det føles rigtigt for Rosa at droppe gymnasiet.

CITAT FRA ROMANEN:

Min mor vinker, da hun sætter mig af foran hovedindgangen. Jeg står et øjeblik og tøver ved trappen, som fører op til de store skydedøre, ind til aulaen og et nyt skoleår. Jeg har mest lyst til at vende om. Alligevel sætter jeg den ene fod foran den anden. For hvert skridt jeg tager, føles det, som om nogen stikker et sugerør i mig og tager en tår. Ti trin oppe er jeg mere drænet end græsk yoghurt, og mine ben så tunge, at jeg næsten ikke orker at løfte fødderne. Min mors positive solskinsseddel har for længst mistet sin magi. Himlen er mørkegrå, og de første regndråber viser sig på glasdøren, da jeg går indenfor

HVORDAN SKAL VI ARBEJDE?

I din læsning af den bog, du skal arbejde med her, er du tilknyttet en læsegruppe. I er tre-fire elever i gruppen, og det er din lærer, der sammensætter klassens grupper.

Når man begynder på en ny bog, skal man lige ind i dens univers og få styr på, hvem den handler om, hvor den foregår, og hvad der er på spil. Vi kalder det *at få hul på historien*. Derfor læser I de første sider op i gruppen og taler om bogens univers.

Herefter læser du bogen på egen hånd, men du gør et par ophold undervejs, hvor I mødes i læsegruppen og sætter ord på det, I har læst.

DIN LÆSEGRUPPE

I er fire medlemmer i læsegruppen, og når I skal drøfte noget, er der altid fire punkter med spørgsmål. Her er I på skift ordstyrer for ét punkt.

Ordstyreren læser et spørgsmål op, kommer med et bud på svar, hvorefter de andre fra gruppen byder ind med deres tanker. Måske har de opfattet det på andre måder.

Herefter læser næste elev i gruppen næste punkt med spørgsmål op, kommer med et bud på svar, hvorefter de andre byder ind, og sådan fortsætter I. På den måde kommer I alle til orde og får sagt, hvad I tænker om teksten.

AKTIVITETER

Udover samtaleoplæg er der også enkelte aktiviteter, du skal arbejde med, når du gør ophold. Måske skal du skrive en tekst, måske skal du skabe et produkt, måske skal du lave en dramaøvelse, men uanset hvad, er aktiviteterne udtryk for din forståelse af bogen.

Nogle af aktiviteterne udfører I sammen i gruppen, andre gange splitter I gruppen op i to makkerpar, der arbejder sammen – og indimellem arbejder du alene.

Når du har læst hele bogen, skal du se den som en helhed og overveje, hvilke tanker den har sat i gang hos dig, og du skal udtrykke dig om dens personer, sprog og temaer i både samtaler og aktiviteter.

Herefter skal du og din gruppe præsentere bogen for klassen og lytte til, hvilke bøger de andre grupper har læst. Måske får du lyst til at læse dem på egen hånd.

Til allersidst kan I sammen i klassen lave en udstilling om de fem kortromaner.

Og NU skal vi i gang!

FØR DU LÆSER (fælles i klassen)

Fem bøger – ét tema

De fire kortromaner og novellesamlingen er skrevet af forskellige forfattere. Fælles for alle fem bøger er, at de er skrevet med udgangspunkt i temaet *VENDEPUNKT*.

TÆNKESKRIVNING

Skriv i fem minutter om, hvad du tænker om ordet vendepunkt. Notér, hvad der falder dig ind. Du behøver ikke tænke over stavning og tegnsætning, for ingen andre skal se din tekst. Det vigtigste er, at du får noteret dine tanker. Har du svært ved at komme i gang, er her nogle ideer:

- Du kan prøve at definere ordet.
- Du har måske lært om vendepunkter i skolen i forbindelse med litteraturlæsning, fordi en fortælling har vendepunkter.
- Måske kender du til vendepunkter i forbindelse med filmanalyse.
- Du har måske oplevet vendepunkter i dit eget liv – altså haft oplevelser, der har vendt op og ned på dit liv.
- Måske har du hørt om andre mennesker, der har oplevet vigtige vendepunkter i deres liv.
- Læs bagefter din tekst, og understreg dine vigtigste pointer. Del herefter jeres tanker om ordet *vendepunkt* i gruppen.
- Vælg bagefter en i gruppen, der fremlægger jeres hovedpunkter for klassen – og lyt til, hvad de andre grupper har tænkt.

Bogens omslag

Gå sammen med en makker fra din læsegruppe. Se på bogens forsidebillede, tænk over titlen, læs bagsideteksten, og tal om, hvilke forventninger I har til bogen. Kom ind på dens

handling tematik persongalleri sammenhæng med ordet *vendepunkt*.

Udveksl bagefter jeres forventninger til bogen med det andet makkerpar i gruppen.

På de følgende sider er forløbene til bøgerne. Find forløbet til den bog, du skal læse.

MENS DU LÆSER THE GHOSTFATHER

Få hul på historien

Læs side 5-7 op i gruppen, og tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvad er dit indtryk af Huberts far, og hvilket liv tror du, han havde? Kom fx ind på job, interesser og bolig.
- Hvad er dit indtryk af Hubert?
- Hvordan var deres samvær?
- Er det okay, at faren valgte sin søn fra? Hvorfor? / Hvorfor ikke?

På side 11 finder du et personark. Skriv *Hubert* i feltet lige under 'Navn' og Far i feltet nederunder. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om Hubert og hans far i felterne ud for dem. Skriv, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer dem bedre at kende. Skriv Mor, Stig og Frej i rækken til venstre under 'Navn'.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 39 og side 72. Tag noter i personarket om personerne, mens du læser.

Efter side 39:

Udveksl jeres tanker om personerne i læsegruppen. Brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Hvem af personerne kan du godt lide? Hvorfor? Hvem af dem kan du ikke lide? Hvorfor?
- Hvad synes Stig om nutidens unge?
 - Har han ret i sit syn på unge og deres forældre? Hvorfor? / Hvorfor ikke?
 - Hvordan ville han mon opdrage sine egne børn, hvis han havde haft nogle?
 - Møder du af og til samme synspunkt? Hvordan er det?
- Stig siger, at Frej skjuler noget. Og Hubert er enig.
Hvad tænker du? Er der noget med Frej? Hvad? Hvorfor tænker du sådan?
- Hubert har også på fornemmelsen, at hans far gerne ville sige noget til ham – men ikke fik det gjort. Hvad kunne det være?

Sig det med kroppen

Vi får ofte fortalt, hvad personerne gør med deres kroppe og ansigtsudtryk, fx *Stig sidder med benene over kors og vipper energisk med den ene fod. Frej står som en statue. Frej nikker ivrigt. Stig gnider sig på hagen. Frej skjuler sine hænder på ryggen osv.*

Tal i gruppen om, hvad det gør ved jeres oplevelse og indlevelse i teksten, at personernes kropssprog, mimik og gestik er så udførligt beskrevet.

Vælg en af de tre scener her:

I Jans lejlighed: Side 11-side 17.

I kapellet: Side 23-30.

I Jans lejlighed og hjemme i Huberts entré: Side 31-side 39.

Fordel de fire personer Hubert, Frej, mor og Stig på gruppens fire medlemmer. Skim jeres tildelte scene med særlig opmærksomhed på din tildelte persons kropssprog, gestik og mimik. Dramatiser bagefter scenen. Husk at bruge hele kroppen, og tænk også over, hvordan de forskellige personer mon bruger stemmen.

Referencer og symbolik

I Jans lejlighed hænger en indrammet filmplakat. Den er fra filmen *The Godfather*. Find plakaten på nettet, og tal i klassen om:

- Hvilke fællestræk er der mellem plakaten og bogen *The Ghostfather*?
- Kan der ligge en symbolik i vasen, der smadres? Hvordan?

Efter side 72:

Udveksl igen jeres tanker om personerne. Brug jeres noter i personarket som støtte.

The Godfather

Split gruppen op i to makkerpar, og find oplysninger om filmen – tekster og filmklip om og fra filmen. Brug 15 minutter, og notér, hvad I finder frem til.

Udveksl bagefter i gruppen, hvad I fandt ud af.

Frej synes, at filmens vendepunkter er geniale, og han forklarer dem til Hubert, mens de ser filmen. Hubert kan genkende sig selv i det sidste vendepunkt. *Det dér er mig*, tænker han (øverst side 56). Find filmklippet på nettet, og tal om:

- Hvad har Hubert tilfælles med Michael her?
- Hvorfor er netop dén scene i filmen et vendepunkt for Michael – og ikke bare en atombombe?
- Senere tænker Hubert: *Jeg havde det, som om jeg kunne høre lyden af et tog, der nærmede sig* (øverst side 60). Hvordan er bogens scene, hvor Hubert og Frej ser film sammen, et vendepunkt for Hubert og ikke bare en atombombe?

EFTER BOGEN ER LÆST

Udveksl igen jeres tanker om personerne, og brug jeres noter i personarket som støtte.

Vendepunkt – og andre temaer

- Mod slutningen mærker Hubert toget, der buldrer i hele hans krop. Her må han træffe en vigtig beslutning – præcis som Michael på restauranten i *The Godfather*. Og også her er det buldrende tog udtryk for et vendepunkt i fortællingen – og i Huberts liv.
 - Hvad er det for en beslutning, han skal træffe?
- Huberts mor siger *undskyld*. Hvad undskylder hun for?
- Hvilke temaer tager romanen op? Kan du genkende nogle af temaerne fra dit eget liv?
- Hvilke vendepunkter har du oplevet i dit liv? Og hvilke vendepunkter forestiller du dig, dit liv vil få i fremtiden?

Hvem var Jan?

Til sidst får vi samlet brikkerne til, hvem Jan i virkeligheden var.

- Hvad var han for en mand?
- Tror du, han havde et godt liv? Hvorfor?/Hvorfor ikke?
- Hvorfor holdt han mon sit sande jeg skjult for omverdenen?
- Hvilke gode sider havde han?

En tekst om Jan

Her skal du skrive Jans nekrolog. En nekrolog er et mindeord om en afdød person, der bringes i avisen. I teksten ridses personens livsforløb op, og personens kvaliteter fremhæves. Der skrives intet om personens negative sider. Du må gerne digte – fx om Jans arbejde og andet, vi ikke får fortalt i romanen, men det skal passe med den person, han skildres som i romanteksten. Så overvej fx, hvilket job han mon havde, hvad han interesserede sig for, og hvad han lavede i sin fritid.

Collage

Her skal du udtrykke i en collage, hvad *The Godfather* og *The Ghostfather* har tilfælles.

Find billeder og ord til din collage i blade, kataloger, på nettet osv.

Klip 6-7 dele ud, og læg dem løst på et A4-ark. Begynd på arkets midte, og arbejd dig herfra mod arkets kanter. Eksperimentér med placeringen. Du behøver ikke fylde hele arket ud, men lad de udklippede dele gå ind over hinanden.

Gå nu til side 24 og 25: *Eftertanker og Præsenter kortromanen for klassen.*

Personark

Navn	Teksten fortæller	Jeg tænker

MENS DU LÆSER I NAT HÆNGER HIMLEN LAVT

Få hul på historien

Læs side 7-14 op i gruppen, og tal om spørgsmålene her:

- Hvor er vi i den allerførste scene?
- Hvad er dit indtryk af Atlas? Kom fx ind på hans alder, interesser og væremåde.
- Hvad er dit indtryk af Mo? Kom både ind på hendes ydre og indre.
- Hvad kan du sige om familiens situation?

På side 11 finder du et personark. Skriv *Atlas* i feltet lige under 'Navn' og *Mo* i feltet nederunder. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om Atlas og Mo i felterne ud for dem. Skriv, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer dem bedre at kende. Skriv bagefter 'Mor' og 'Zacharias' i de to nederste felter i den første kolonne under 'Navn'.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 50 og side 78. Tag noter i personarket om personerne, mens du læser. Også om Atlas' mor og om Zacharias.

Efter side 50:

Udveksl jeres tanker om personerne i læsegruppen. Brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Atlas tænker: *Jeg ser længe på min mor. Hver gang jeg ser på hende, så tænker jeg på den aften. Hvordan hun har ødelagt vores liv.*
 - Hvad skete der mon den aften, der nævnes?
 - Hvordan har hun ødelagt deres liv? Hvilket liv har de haft engang?
- Der står også: *Det med Mo går jo ikke bare lige pludselig over. Hun er jo ...*
 - Hvad tror du, der er med hende?
- Hvor kommer Zacharias mon fra? Og hvorfor er han mon her?
- Kapitlet slutter med ordene: *“Nu har du to valgmuligheder.” [...] “Du kan løbe hjem og blive fuldstændig gennemblødt. Eller du kan blive her og sove.”*
 - Hvad tror du, han vælger? Og hvad mon der sker?

Sprog

I teksten indgår mange kreative naturbeskrivelser. Læs eksemplerne her op i gruppen, og tal om, hvordan forfatteren har brugt sproget, og hvad det betyder for jeres indlevelse og indre billeddannelse. Kom fx ind på virkemidler som *besjæling*, *sammenligning*, *selvopfundne ord* og *inddragelse af flere sanser*:

Stråene svajer inde på markerne, og vinden lugter salt (side 29).

Det gråbrune sand lyser som granit, vandet har en dyb flintestensblå farve (side 30).

Månens blege lys falder i en kile ind over bordpladen (side 39).

Myggene svirrer, da jeg går ind mellem træerne, og lugten af bål bliver gennemtrængende.

Så kan jeg pludselig høre musik (side 40).

Citatmosaik

Find selv flere eksempler i uddraget, I har læst. Saml de naturbeskrivelser, du synes er flottest, i en citatmosaik. Gør sådan her:

- Vælg et antal gode citater, som indeholder flotte naturbeskrivelser.
- Skriv bogens titel *I nat hænger himlen lavt* øverst på et liggende hvidt A4-ark.
- Inddel arket i det antal felter, du har citater. Felterne kan være bobler, bølger, firkanter eller andet.
- Skriv dine citater ind i felterne med en sort pen, og farv felterne over din skrift med farveblyanter i farver, der passer til citaterne.

Efter side 78:

Udveksl jeres tanker om personerne i læsegruppen. Brug jeres noter fra personarket. Tal bagefter om:

- Den aften nævnes igen. Er du blevet klogere på, hvad der skete den aften?
- Og på, hvad er der sket med Mo?
- Hvordan vil du karakterisere Zacharias' livsstil? Hvor er han taget hen?
- Kan der ligge en symbolik i sætningerne *I nat hænger himlen lavt*, som jo er bogens titel, og *Der er ufatteligt langt til himlen*, som Atlas tænker om morgenen, da Zacharias er forsvundet? Hvordan kan det i så fald tolkes?

Et puslespil

Vi er ved at få samlet brikkerne til, hvad der er sket for Atlas og hans familie. Udfyld brikkerne til puslespillet på side 14: De to øverste brikker er udtryk for fortiden.

Skriv i den øverste brik til venstre om Mor: Hvad har hun gjort?

Skriv i den øverste brik til højre om Mo: Hvad er der sket med hende?

De to midterste brikker er udtryk for nutiden – eller romanens her-og-nu-handling:

Skriv om to vigtige begivenheder i her-og-nu-handlingen, der har været vendepunkter i Atlas' liv. Skriv den, der finder sted først i brikken til venstre og den, der finder sted senere til højre.

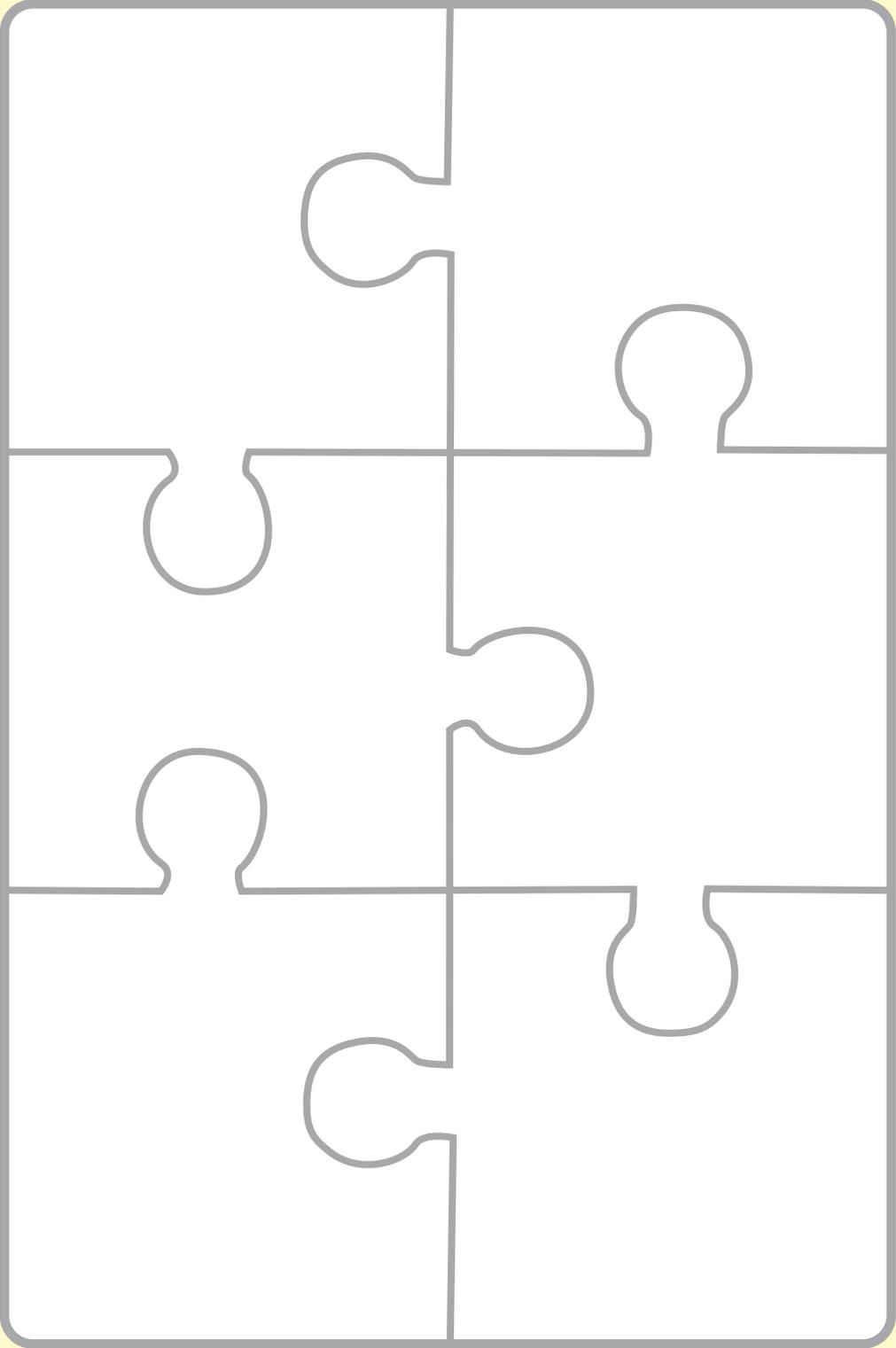
De sidste brikker skal du udfylde senere.

Læs resten af bogen.

FORTID

NUTID

FREMTID

EFTER BOGEN ER LÆST

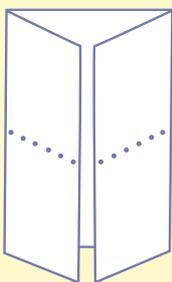
Efter bogen er læst

Saml dit puslespil

Færdiggør dit puslespil. Skriv i den nederste brik til venstre, hvad du tror, der sker for Atlas, og skriv det i brikken til venstre, hvad der mon sker for Zacharias.

Skriv bagefter fortællingens handling så kort som muligt, men skriv om begivenhederne i kronologisk rækkefølge – altså sådan som de har fundet sted – og som puslespillet viser.

Personer

Lav en personkarakteristik af de fire personer Atlas, Mo, mor og Zacharias. Brug personarket, og gør sådan her:

Tag et liggende A4-ark, og fold enderne ind mod hinanden, så det ligner et skab med to låger. Klip midt på hver låge ind til foldelinjen, så dit skab nu har fire låger.

Skriv Atlas, Mo, Mor og Zacharias uden på de fire låger.

Skriv bag hver låge om personen. Du kan fx komme ind på personens styrker, svagheder, interesser, værdier. I midterfeltet kan du skrive om personernes indbyrdes forhold: Atlas' forhold til sin søster, til sin mor og til Zacharias.

Temaer

Tal i gruppen om, hvad romanen overordnet drejer sig om, og hvordan et *vendepunkt* kommer til udtryk. Kom også ind på, hvilke vendepunkter I har oplevet i jeres liv, og hvilke I forestiller jer, jeres liv vil få i fremtiden.

Gå nu til side 24 og 25: *Eftertanker og Præsentér kortromanen for klassen*

MENS DU LÆSER **BEST LIFE**

Få hul på historien

Læs side 5-10 op i gruppen, og tal om spørgsmålene her:

- Hvad er dit indtryk af August? Nu og her – og tidligere i hans liv?
- Bare vær dig selv, siger hans mor. Hvordan er man det?
- Hvad er dit indtryk af Augusts mor?
- Hvad er dit indtryk af Julian?

På side 11 finder du et personark. Skriv *August* i feltet lige under 'Navn' og *Julian* i feltet nedenunder. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om de to drenge i felterne ud for dem. Skriv, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer dem bedre at kende. Skriv bagefter 'Oskar' og 'Sofus' i felterne til venstre i den første kolonne under 'Navn'.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 44 og side 71. Tag noter i personarket, mens du læser. Også om Oskar og Sofus.

Efter side 44:

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- Hvad tror du, Augusts problem var, inden han startede på efterskolen?
 - Hvordan synes du, han klarer sig på efterskolen?
- Hvordan vil du karakterisere drengenes venskab?
- Hvad synes du om deres adfærd i spillet *Best Life*?
- Hvordan er August anderledes i spillet end i virkelighedens verden?
 - Hvordan tror du, han har det i spillet, sammenlignet med virkelighedens verden?
 - Tror du, det kan få konsekvenser for August i virkelighedens verden, at han opfører sig, som han gør i spillet? Hvordan?

Avatarer

Fordel de fire avatarer på gruppens medlemmer, og tegn den, du har fået tildelt. Få alle detaljer med, som de er beskrevet i teksten på side 36-37. Tal bagefter om:

- Hvad kendetegner måden, de fire avatarer ser ud på?
- Og hvorfor har drengene mon skabt dem sådan?
- Hvordan ser Viggas avatar ud? Hvorfor?
- Og hvordan ser der ellers ud i spillet?

Tegn din egen avatar. Tænk dig godt om: Hvordan ville du se ud, hvis du havde frit valg på alle hylder? Find også et navn til din avatar, og skriv det over tegningen.

Præsenter bagefter jeres avatarer for hinanden i gruppen.

Lav et rollespil, hvor alle ankommer til *Exotic* som jeres avatarer. Tænk over, hvordan I taler, bevæger jer og agerer.

Tal bagefter om:

- Hvad kan man bruge et spil som *Best Life* til – udover at have det sjovt og blive underholdt?
 - Kan man lære noget af det? Måske øve sig på noget? Forklar hvordan.
- Hvorfor tror du, drengene opfører sig, som de gør i spillet?
- Hvad ville der ske, hvis drengene opførte sig i virkelighedens verden, som de gør i spillet?
- Hvad tror du Vigga tænker om JuicyJohn i spillet

Efter side 71:

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte.

Augusts to liv

- August havde ét liv, før han startede på efterskolen – og et andet efter.
 - Hvordan vil du karakterisere hans to liv?
- Hvordan er han forskellige versioner af sig selv i de to liv? Tænk fx på hans adfærd, hans sociale liv, hans tanker og hans selvopfattelse.
- Drengene spiller roller, når de spiller *Best Life*. Men gør de også det i virkelighedens verden? Hvordan?
 - Kan du genkende noget af dette i dit eget liv og de fællesskaber, du er en del af?
- Mod bogens slutning tænker han: *For første gang begynder mit nye liv at føles foruroligende meget som mit gamle liv.*
 - Hvorfor vender han tilbage til sit gamle jeg? Hvad kan han gøre for at undgå det?

Lav en simpel foldebog, hvori du viser hans to liv: Tag et liggende A4-ark, og fold enderne ind mod midten, så det ligner et skab med to låger. Skriv *FØR* uden på lågen til venstre, og skriv *EFTER* på lågen til højre. Skriv om hans to liv inde bag lågerne: Hvordan han havde det, før og efter på efterskole – med venner, familie og med sig selv. Kom ind på selvværd/selvtillid. Skriv i midterfeltet mellem lågerne, hvordan man er, når man er sig selv. Du kan også komme ind på at være sig selv/eller spille en anden i digitale fora – fx i et spil eller på sociale medier

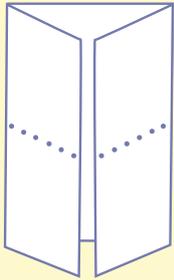
En hilsen til Vigga

Lene foreslår, at eleverne på efterskolen skriver en hilsen til Vigga. Fordel de fire drenge August, Julian, Oscar og Sofus på gruppens medlemmer, og skriv en hilsen til Vigga fra den person, du er blevet tildelt.

Læs bagefter jeres hilsner op i gruppen, og tal om, hvorvidt I selv ville skrive det samme, hvis det var jer.

EFTER BOGEN ER LÆST

Personer

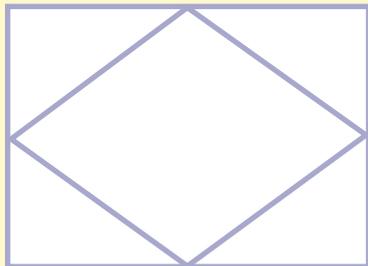
Lav en personkarakteristik af de fire drenge August, Julian, Oskar og Sofus. Brug personarket, og gør sådan her:

Tag et liggende A4-ark, og fold enderne ind mod hinanden, så det ligner et skab med to låger. Klip midt på hver låge ind til foldelinjen, så dit skab nu har fire låger.

Skriv drengenes navne uden på hver sin låge. Skriv bag hver låge om personen. Du kan fx komme ind på personens styrker, svagheder, status på efterskolen. Skriv i midterfeltet mellem lågerne, hvad du synes om personerne.

Temaer

Romanen *handler* om en dreng, der kommer på efterskole, hvor han får nogle nye venner. Men hvad *drejer* den sig egentlig om? Hvilke problemer belyser den? Det skal du overveje her. Læg et A3-ark midt på bordet mellem jer. Tegn linjer på arket sådan her:

Skriv hver især i det hjørne af arket, der peger ud mod jer, om, hvilke problemer, I synes romanen tager op, og hvordan de kommer til udtryk. Skriv i fem minutter.

Præsenter bagefter jeres bud på temaer på skift i gruppen. Tal også om, hvorvidt

- det er relevante temaer for unge at læse om
- I kan genkende nogle af temaerne fra jeres eget liv

Skriv gruppens hovedpointer i feltet på midten af arket, og tal i gruppen om:

- Hvordan kommer vendepunkt kommer til udtryk i historien?
- Hvilke vendepunkter oplever man i sit liv, som man ikke selv er herre over?
- Hvordan kan man selv sørge for, at der sker vendepunkter i sit liv?
- Har du oplevet vendepunkter i dit liv? Hvilke?
 - Har du oplevet vigtige begivenheder i dit liv, men som bare var 'atombomber'? Hvilke?
- Hvilke vendepunkter forestiller du dig, dit liv vil få i fremtiden?

Temaerne og mig

Nu skal du relatere temaerne til dit eget liv. Hertil skal du bruge arket, som du finder på næste side. Skriv de tre temaer, du finder vigtigst i fortællingen – du kan vælge blandt mulighederne på jeres fælles ark. Skriv dem i bøgerne på næste side, og skriv i silhuetterne, hvordan du oplever temaerne i dit eget liv.

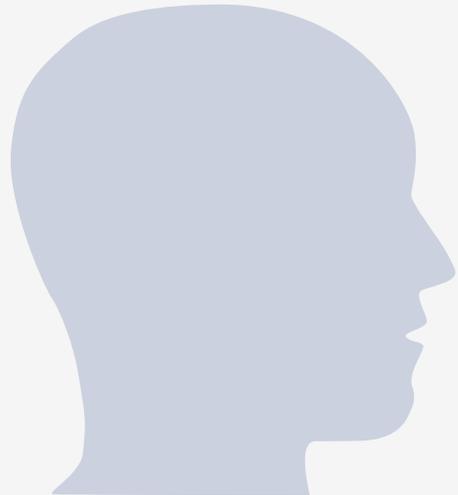
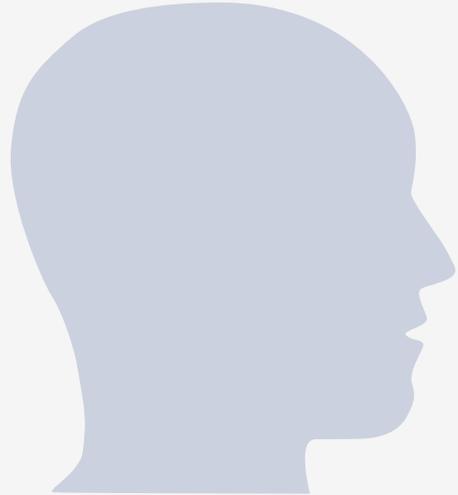
Gå nu til side 24 og 25: *Eftertanker og Præsenter kortromanen for klassen*

I ROMANEN

I MIT LIV

MENS DU LÆSER FORDI JEG SIGER DET

Få hul på historien

Læs op i gruppen fra side 7 til midt på side 12 ved sætningen *Fordi jeg siger det*. Tal bagefter om spørgsmålene her:

- Hvad kan du sige om fortælleren? Kom fx ind på køn, alder, udseende, interesser, væremåde.
- Hvad kan du sige om fortællerens mor? Kom fx ind på livsstil, væremåde og interesser.
- Hvor og hvordan bor de? Hvordan forestiller du dig, der ser ud?
- Har du allerede nu en fornemmelse af, hvilke temaer fortællingen tager op?

På side 11 finder du et personark. Skriv *Rosa* i feltet lige under 'Navn', for det hedder fortælleren. Og skriv *Mor*, *Far* og *Aisha* i felterne nedenunder. Skriv, på baggrund af jeres gruppesamtale, om Rosa og hendes forældre i felterne ud for dem. Skriv, hvad teksten fortæller om dem – og hvad du udleder om dem. Fyld ikke felterne helt op nu, for der skal være plads til flere ord, efterhånden som du lærer dem bedre at kende.

Læs nu romanen på egen hånd, men gør ophold efter side 44 og side 76. Tag noter i personarket, mens du læser. Nu også om Aisha. Læg også mærke til, hvordan Rosa har det. Da det er en jeg-fortæller, har vi adgang til hendes tanker. Indsæt en post-it-seddel på steder i teksten, hvor hendes tanker tydeligt viser, hvordan hun har det.

Efter side 44:

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte. Tal bagefter om spørgsmålene her. Måske har I allerede været inde på nogle af dem:

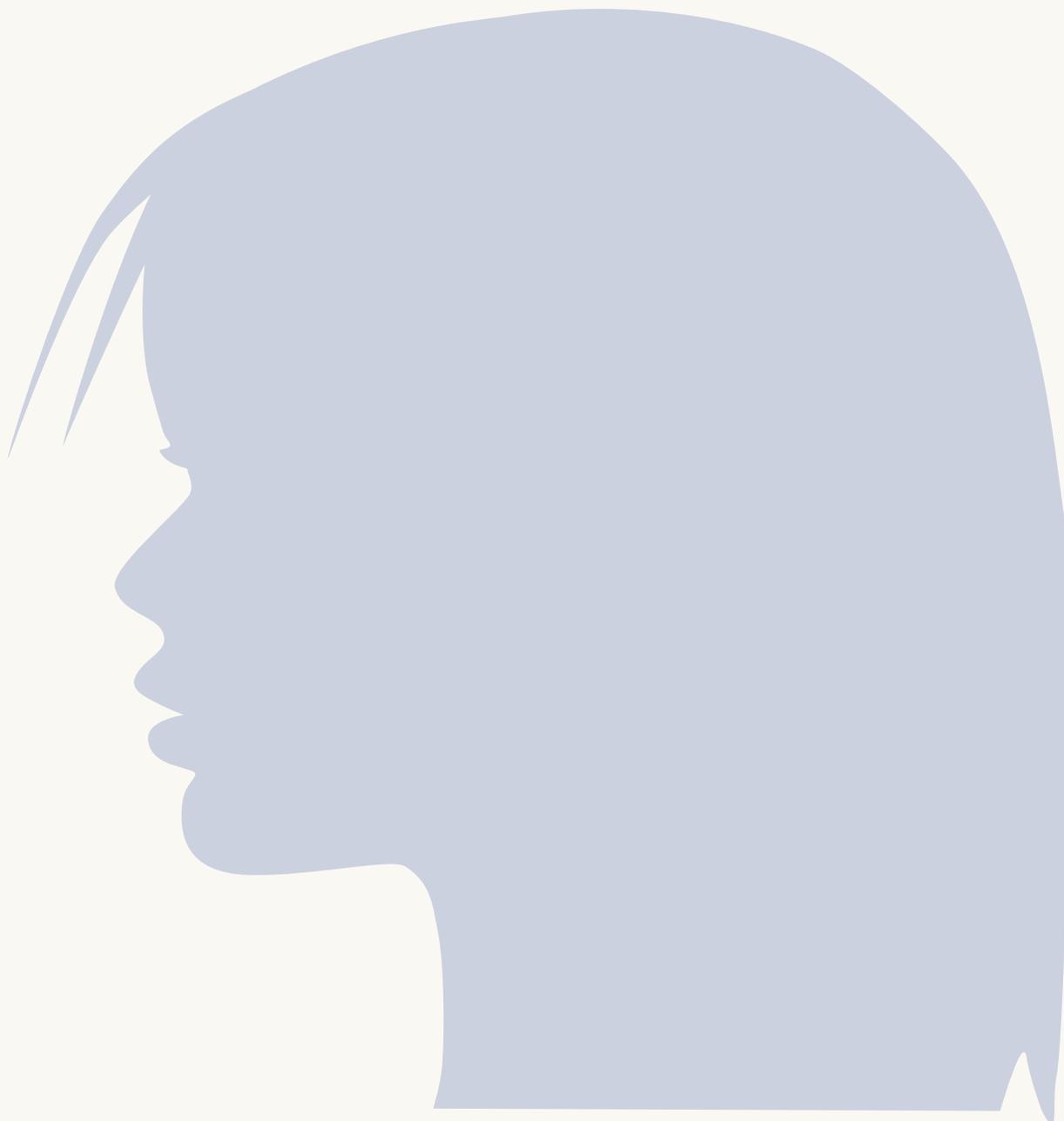
- Hvem af personerne kan du godt lide? Og hvem af dem kan I ikke lide? Hvorfor?
- Hvad synes du om morens beslutning om ikke at modtage stråle- og kemobehandling?
- Hvordan vil du karakterisere morens og farens forhold til hinanden?
- Hvordan er moren og faren forskellige? Og hvordan er familiens liv sammen?
 - Hvad synes du om det?

Skriv evt. flere noter i dit personark på baggrund af samtalen.

Supertanker

Læs jeres valgte tekststeder op for hinanden i gruppen, og tal om, hvad Rosas mange tanker fortæller om hende. Påbegynd herefter udfyldningen af den silhuet, du finder på næste side. Skriv dine valgte tekststeder ind i silhuetten på kryds og tværs. Fyld den ikke helt op nu, for der skal være plads til flere tanker senere.

SUPERTANKER

Sankt Georg Gymnasium

- Hvordan brander gymnasiet sig selv i sin markedsføring?
 - Og hvordan passer stedets branding med virkeligheden?
- Hvordan håndterer stedet de elever, som har det svært?
 - Hvad synes du om det? Hvordan kunne man have hjulpet de to elever, som døde?
- Prøv at forklare ordene *skrivefængsel*, *harpunering*, *PUF* og *PAF*.
- Hvad synes du om stedets pædagogik – skolens værdier og måde at undervise på?
 - Og hvad synes du om Aishas tale? Og om rektors reaktion på den?

Omvendt reklame

Der er lavet en slags reklamefilm for gymnasiet. Måske passer det, den viser, ikke helt med virkeligheden. Sådan er det tit med reklamer. Lav i makkerpar en 'omvendt' reklame for skolen, der viser, hvordan stedet i virkeligheden er. Reklamens afsendere er tidligere elever på skolen, der vil advare andre om at vælge dette gymnasium. Dens modtagere er elever i 9. klasse. Tænk først over, hvor reklamen kunne bringes. I et blad – hvilket? På et socialt medie – hvilket? På et offentligt sted – hvor?

Lav i fællesskab en skitse på et A3-ark:

Skab blikfang, så folk opdager reklamen. Det kan I både gøre med sproget og med reklamens udseende. Overvej modaliteter som skrifttype og -størrelse, farver og billeder.

Formulér en ultrakort tekst. Lad ordene *skrivefængsel*, *harpunering*, *PUF* og *PAF* indgå. I kan også have citater fra tidligere elever. Indsæt evt. også et billede, symboler eller andet visuelt. Overvej, hvor på arket de forskellige dele skal placeres.

Fremstil bagefter jeres endelige reklame. Vis jeres reklamer for hinanden i gruppen, og forklar, hvorfor I har valgt at lave den, som I har.

Instagram

Rosas mor, Isolde, er flittig på Instagram, og hun deler gerne sit livs vigtige vendepunkter. Genlæs hendes opslag om skilsmisse på side 10 og om sygdom på side 43.

- Hvorfor tror du, hun vælger at fortælle om sin skilsmisse og sygdom på Instagram?
- Hvordan synes du, hun kommunikerer på Instagram?
- Er det en god idé at delagtiggøre sin omverden i livets store vendepunkter på Instagram? Hvorfor? / Hvorfor ikke?
- Opslaget om sygdom fik mange likes og kommentarer. Hvorfor, tror du?
 - Hvordan reagerer folk i deres kommentarer?

Her skal I skrive videre i kommentartråden. Én af jer begynder: Tag et papirark, og skriv i toppen din kommentar. Send arket videre til næste elev, som skriver sin kommentar. Fortsæt sådan nogle runder.

Efter side 76 (afsnittet midt på siden)

Udveksl jeres tanker om personerne, og brug jeres noter fra personarket som støtte.

Tal bagefter om spørgsmålene her – måske har I allerede været inde på nogle af dem:

- *Hvis jeg var en mor, der havde en datter, ville jeg gøre alt for at blive rask! Men ingen spørger mig*, tænker Rosa (side 47-48). Kan du forstå hendes frustration?
- *Alle skal gøre det, der føles rigtigt for dem*, er en slags motto for Rosas mor. Hvordan reagerer hun, da Rosa vil droppe gymnasiet, fordi det føles rigtigt for hende?
 - Hvad tænker du om det?
- Hvordan vil du karakterisere kommunikationen mellem Rosa og hendes far. Genlæs fx afsnittet side 49-50.
- Hvilken rolle har Kamille i fortællingen? Oplever du, at hun har en større betydning for fortællingen end blot at være morens veninde?

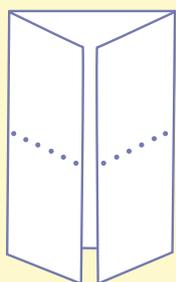
Supertanker

Læs jeres valgte tekststeder op for hinanden i gruppen, og tal om, hvordan Rosa har det i de forskellige situationer. Skriv bagefter dine valgte tekststeder ind i din silhuet.

En hilsen fra gymnasiet

Uddraget slutter med en julehilsen fra gymnasiet til alle dets elever. Byd ind på skift i gruppen med jeres tanker om den.

EFTER BOGEN ER LÆST

Personer

Lav en personkarakteristik af de fire personer Rosa, Aisha, mor og far. Brug personarket, og gør sådan her:

Tag et liggende A4-ark, og fold enderne ind mod hinanden, så det ligner et skab med to låger. Klip midt på hver låge ind til foldelinjen, så dit skab nu har fire låger.

Skriv personernes navne uden på hver sin låge. Skriv bag hver låge om personen. Du kan fx komme ind på personens styrker og svagheder.

Skriv i midterfeltet mellem lågerne, hvad du synes om personerne.

Temaer

Tal i gruppen om, hvad romanen overordnet drejer sig om, og hvordan vendepunkt kommer til udtryk. Kom også ind på, hvilke vendepunkter I har oplevet i jeres liv, og hvilke I forestiller jer, jeres liv vil få i fremtiden.

Spejl eller vindue

Man bruger ofte metaforen *Spejl eller vindue* om at læse litteratur. Med spejl tænkes på, at man som læser kan spejle sig i teksten – altså genkende sig selv eller noget fra sit eget liv i teksten. Med vindue tænkes på, at teksten giver læseren indblik i en verden, der er helt anderledes end læserens egen. Måske fordi personerne lever under andre forhold, end man selv gør – eller måske fordi personerne tænker helt anderledes, end man selv gør.

Tænk over, hvordan *Fordi jeg siger det* kan fungere som et spejl og/eller et vindue for dig.

Tag et lille kort, fx i A5 eller A6, fold det på midten, så det ligner en lille bog. Tegn et spejl eller et vindue på forsiden, og skriv indeni, hvordan bogen fungerer som et spejl eller et vindue for dig. Den samme tekst kan selvfølgelig godt fungere som både spejl og vindue.

Præsenter bagefter jeres spejle og vinduer for hinanden i gruppen.

Eftertanker

Som du ved, er der ikke rigtige eller forkerte svar på, hvordan litteratur skal forstås. Vi kan opleve en tekst på vidt forskellige måder. Her skal du tænke over, hvordan du har oplevet den kortroman, du har læst. Du kan både komme ind på handling og fortællemåde.

Skriv i ti minutter, hvad der falder dig ind. Har du svært ved at komme i gang, kan du tage udgangspunkt i nogle af sætningerne her:

Bogen fik mig til at tænke på ...

Jeg kan genkende det med ...

Jeg blev provokeret af ...

Jeg kan godt lide ...

Jeg brød mig ikke om ...

Jeg forstår ikke ...

Jeg blev overrasket over ...

Jeg blev i tvivl om ...

Sproget er ...

Bogen er speciel, fordi ...

Bogen er aktuel, fordi ...

Bogen er tankevækkende, fordi ...

Bogen har inspireret mig, fordi ...

Læs bagefter din tekst, og understreg dine vigtigste pointer.

Gruppesamtale [Gruppeikon]

Del jeres tanker om bogen med afsæt i jeres noter.

Præsentér kortromanen for klassen

Nu skal I sammen i gruppen forberede en præsentation af den kortroman, I har læst.

Her er ideer til, hvad jeres præsentation kan indeholde, men I kan også finde på andet:

- Et kort resume af handlingen, men røb ikke slutningen.
- En præsentation af persongalleriet og personernes indbyrdes relationer.
- En præsentation af de miljøer, der er til stede i fortællingen – både de fysiske og psykiske.
- En præsentation af de temaer, bogen tager op.
 - Er temaerne relevante, vedkommende og aktuelle? Hvordan?
 - Kom også ind på, hvad bogen har med forvandling at gøre.
- En oplæsning af et velvalgt uddrag fra bogen.
- Jeres vurdering af bogen.

Fordel de forskellige indslag i præsentationen mellem jer, så I alle hver især har ansvar for et eller flere af områderne.

I kan evt. lave en powerpoint eller lignende med få, velvalgte ord eller billeder på hvert slide, der understreger jeres pointer. I kan også fremvise de produkter, I har skabt gennem forløbet.

Skriv evt. stikord (enkeltord, ikke sætninger), der kan støtte jer i fremlæggelsen.

Lav en fælles udstilling om Årgang 2025

Lav i fællesskab i klassen en udstilling om *Årgang 2025*'s fire kortromaner et velvalgt sted, fx på skolens PLC/skolebibliotek eller på jeres lokale folkebibliotek.

Udstillingen skal give andre indblik i seriens fem bøger. Lad de produkter, eleverne har skabt undervejs i forløbet, indgå i udstillingen. Læg også de fem bøger i udstillingen og evt. computere eller iPads og hørebøffer, hvorfra man kan lytte til uddrag af fortællingerne, der alle findes som lydbøger.

MENS DU LÆSER VENDEPUNKT NOVELLER

Ti noveller

Sammen med de fire kortromaner er også udkommet novellesamlingen *Vendepunkt*. Fordel dens noveller på grupper eller makkerpar i klassen, så alle noveller så vidt muligt kommer i spil.

Mens du læser

Læs jeres tildelte novelle sammen. I kan skiftes til at læse en side op. Gør ophold undervejs, hvor I sætter ord på, hvordan I oplever det, I læser:

Byd ind på skift til spørgsmålene her. De handler om, hvordan du oplever teksten, så der er ingen rigtige eller forkerte svar.

- Hvordan ser du hovedpersonen for dig?
 - Hvad får du fortalt, og hvad *forestiller* du dig? Fx om personens køn, alder, udseende, væremåde og humør.
- Hvor udspiller novellen sig? Hvordan ser du stedet/stederne for dig?
 - Ved udendørs scener: Hvad ser du for dig? Hvordan er vejret? Farverne?
 - Ved indendørs scener: Hvordan ser der ud? Er der ryddeligt eller rodet? Hvilke møbler, malerier og andre rekvisitter er der?
- Hvilke andre personer møder vi? Og hvem af dem er vigtigst i historien?
 - Hvordan oplever du denne biperson?
 - Hvordan er han/hun relateret til hovedpersonen?
 - Hvordan vil du karakterisere deres forhold til hinanden?

Efter du har læst

Udvælg i fællesskab tre steder i novellen, I finder vigtige, og tal om, hvorfor netop de er vigtige.

Find de konkrete steder i teksten, og genlæs dem. Formulér et spørgsmål til hvert tekststed, og drøft mulige svar.

På de næste sider er der nogle spørgsmål til din novelle. Måske kan de hjælpe dig til en fortolkning. Find spørgsmålene til din novelle, og drøft dem med din makker, inden I går videre med tekstarbejdet på side 29.

Silhuet af Bine Beier

- Hvad er gået forud for historien, vi får fortalt?
- Hvorfor har fortælleren brug for et sted, hvor hun kan være sig selv?
- Hvordan står magnetfiskeren i modsætning til fortælleren? Hvad har han at byde på?
- Hvordan tolker du hans tilstedeværelse i novellen? Hvilken rolle spiller han for fortællerens udvikling?
- Hvad er dit indtryk af fortællerens mor? Og hvordan er deres forhold?
- Hvorfor hedder novellen mon *Silhuet*?

Rice Crackers af Chaga Signe

- Hvorfor ville Ying ønske, at hendes mor bagte boller i stedet for rice crackers?
- Hvordan vil du karakterisere Minnie, da hun begynder i klassen?
- *I har jo så meget til fælles*, siger Jeppe om Minnie og Ying. Men hvordan er de forskellige?
- Hvorfor lyver Ying om Minnie over for Finn og William?
- Hvorfor vil hun alligevel gerne lære at lave rice crackers?
- Hvorfor hedder novellen mon *Rice crackers*?

Paillethjerte af Emma Gade

- Hvordan vil du karakterisere fortælleren? Kom ind på både ydre og indre træk.
- Hvad er hendes problem?
- Bliver hendes problem løst? Hvordan?
- Hvilken funktion har pigen, hun møder, for historiens – og hovedpersonens udvikling?
- Hvad kan du sige om klassens gruppedynamik? Har eleverne det godt sammen?
- Hvorfor hedder novellen mon *Paillethjerte*?

Destination: Ukendt af Katrine Skovgaard

- Hvordan vil du karakterisere forholdet mellem fortælleren og hendes mor?
- Hvordan er hendes status blandt de andre elever på akademiet?
- Hvordan vil du beskrive hendes arbejdsindsats på akademiet?
- Hvordan udvikler hun sig i novellens forløb? Hvad medvirker til hendes udvikling?
- Genren er sci-fi. Kan du alligevel genkende noget i den fra dit eget liv? Hvad?
- Hvorfor hedder novellen mon *Destination: Ukendt*? Kan der ligge en symbolik her?

Natsommerfugl af Mette Skot Perschke

- Novellens første afsnit er et tilbageblik på noget, der er sket et år tidligere.
 - Hvad skete der med fortælleren?
- Hvad er det sket med de to tvillinger i året, der er gået? Hvordan har de udviklet sig hver især?
- Hvordan har deres forhold til hinanden ændret sig?
- Hvad lægger du i, at kjolerne i skabet betegnes *sommerfugledragter*?
- Hvilken symbolsk værdi lægger du i makeuppen, som fortælleren tager på – og af?
- Og hvordan tolker du natsommerfuglen som symbol?

Bag døren af Michala Elk

- Novellen begynder med ordene *Det begyndte i omklædningsrummet efter idræt ...*
 - Hvad begyndte?
- Hvordan vil du beskrive gruppedynamikken og hierarkiet i drengegruppen?
- Hvordan skiller Mads sig ud fra de andre drenge?
- Hvor befinder fortælleren sig i hierarkiet?
- Hvorfor er Mads ikke imponeret over Konrads beretninger?
- Hvordan tolker du den sidste sætning?

Hestehuller af Niklas Kahr Rasmussen

- Hvorfor lader fortælleren sig fotografere nøgen?
- Hvad sker der mellem Jonas og Clara?
- Hvad er der sket mellem *otte timer tidligere* og *to timer tidligere*?
- Hvorfor er billedet ikke på Jonas' telefon?
- Tallet toogtres går igen flere gange. Hvad tænker du om det?
- Hvad ender (og begynder) historien med?

Ham den gule Minion af Pernille Bønløkke Toustrup

- Hvorfor skriver fortællerens mor gentagne gange i løbet af aftenen?
- Hvordan har fortælleren det, efterhånden som aftenen skrider frem?
- Fødselsdag, balloner, Tivoli og restaurant. Det lyder som en herlig kombination.
 - Hvad tænker du om det, der sker?
- Hvad kunne man gøre for at hjælpe fortælleren? Faren? Hvem burde gøre noget?
- Har den gule Minion en symbolsk funktion? Hvordan?
- Hvad tænker du, der sker efter novellens slutning?

Skotricket af Sine Rosholm

- Hvad går skotricket ud på? Hvad er ideen med det?
- Hvordan har fortælleren det med at skulle udføre tricket?
- Hvorfor gør hun det?
- *Du skal gøre det, hvis du vil være mere end en medløber*, siger de andre. Hvem er egentlig medløbere i fortællingen? Og hvem tør stå ved sig selv?
- Hvorfor går fortælleren tilbage i butikken? Hun kunne jo bare lade være.

Vennepunkt af Sofie Rasch

- Hvornår foregår fortællingen?
- Er Vennepunkt en god idé for at komme unges ensomhed til livs?
- Hvordan er Selma og Malou gledet fra hinanden og i hver sin retning?
- Er teksten en parodi? På hvad?

Ideer til videre tekstarbejde med novellerne

Vælg blandt ideerne her sammen med din makker.

Omslag

Forestil dig, at novellen skal udkomme som en bog, og du skal designe dens omslag. Du skal lave det analogt.

Brug et hvidt stykke A5-karton.

På forsiden står titel, forfatter, forlag, evt. serietitel, og her er gerne et billede. Tænk over, hvordan det hele skal fremstå. Overvej modaliteter som farver, bogstavtyper- og størrelser.

Bagsideteksten skal falde i tre afsnit:

- et ultrakort resume af fortællingen – og røb selvfølgelig ikke slutningen
- et afsnit om fortællingens tematik
- et velvalgt citat, der kan give læseren indtryk af den sproglige tone

Tankebobler

I novellen har hovedpersonen synsvinklen, men hvad tænker bipersonerne om det, der sker, og om hovedpersonen? Tag et hvidt A4-ark, vælg en af novellens vigtigste bipersoner. Fyld arket med tankebobler, og skriv bipersonens tanker i boblerne.

Bagefter kan du omskrive en scene fra novellen, hvor du flytter synsvinklen over på en biperson og indfletter personens tanker.

Hovedpersonens udviklingsrejse

Tænk over, hvordan hovedpersonen har det i novellens begyndelse. Tegn en boble i arkets øverste venstre hjørne, og tegn hovedpersonen i boblen. Prøv, om du kan udtrykke, hvordan personen har det. Tegn en boble i arkets nederste højre hjørne, og tegn hovedpersonens situation/tilstand i boblen. Træk en buet linje mellem de to bobler, og skriv på linjen, hvad der medvirker til personens udvikling.

Ordposter

Tag et hvidt A4-ark, og fyld det med ord om og fra novellen, så folk, der ikke har læst den kan få et indtryk af dens tematik og sproglige tone.

Ord om novellen:

Skriv enkeltord om novellens tematik på dit ark på en dekorativ måde. Overvej farvevalg.

Ord fra novellen:

Vælg nogle gode, korte citater fra novellen, og skriv dem ordret af på din ordposter.

Soundtrack

Hvilken musik passer til novellens stemning? Find et konkret stykke musik, og lav en lydoptagelse, hvor du læser udvalgte passager op med velvalgt baggrundsmusik.

Elevatortale

Som afslutning på novelleforløbet skal du finde sammen med tre andre elever fra klassen, der har læst tre andre noveller end dig. Du skal holde en elevatortale for gruppen om den novelle, du har læst og arbejdet med. Og du skal lytte til de andres elevatortaler.

En elevatortale er en tale, der er så kort, at man kan nå at holde den, mens man kører i en elevator. Her får du et minut. Tænk først over, hvad du vil trække frem om novellen i din elevatortale. Det kan fx være en kort præsentation af hovedpersonen, hans/hendes problem og forhold til bipersoner. Til sidst kan du sige din mening om novellen.

TIL LÆREREN

ÅRGANG 2025 består af en bogserie på fire kortromaner og en novellesamling med ti noveller. Samtlige tekster har taget afsæt i temaet *vendepunkt*, og rækken af forfattere har grebet opgaven an på vidt forskellig vis. Alle tekster er aktuelle og vedkommende for unge læsere og kredser om genkendelige temaer som *manglende selvværd*, *familier i splittelse*, *skoletræthed*, *forventningspres* og *frygt for at blive holdt uden for fællesskabet*.

Forløbet lægger op til, at hele serien læses i klassen, men ikke af alle elever. Derimod er det tænkt sådan, at de fire kortromaner fordeles på grupper i klassen, så hver gruppe læser og arbejder med sin tildelte bog.

Det er dig som lærer, der sammensætter grupperne, og det anbefales, at der er fire elever i hver. Hvis ikke klassens elevantal er deleligt med fire, er tremandsgrupper at foretrække frem for femmandsgrupper. Sammensæt grupperne som fagligt heterogene grupper, således at flere faglige niveauer er i spil i hver gruppe. I det hele taget kan det anbefales, at grupperne er så diverse som muligt, sådan at flere køn er repræsenteret i hver gruppe, og er der flersprogede elever i klassen, bør de også fordeles i grupperne. Omvendt fordeles naturligvis etnisk danske elever, hvis flersprogede elever er i overtal. En gruppe med forskellige elever vil gøre drøftelserne mere interessante. Inddel klassen i grupper, allerede inden eleverne skal i gang med at læse, og fordel de fem bøger på klassens grupper.

Du kan selvfølgelig også vælge, at hele klassen læser en enkelt af bøgerne, eller du kan vælge, at I læser én af dem fælles i klassen og herefter fordeler de tre andre på grupper.

Alle fire forløb til kortromanerne er struktureret på samme måde, idet de alle består af fire dele: *Intro*, *Før du læser*, *Mens du læser* og *Efter du har læst*.

Intro

Alle forløbenes introdel er enslydende, og det anbefales, at der arbejdes fælles i klassen med denne del, inden det egentlige gruppearbejde sættes i værk. Her introduceres eleverne til fænomenet en *kortroman*, der fordrer noget særligt af læseren, idet en sådan fortælling kræver læsning mellem linjerne, da forfatteren fortæller kortfattet og har mange tomme pladser i sin tekst. I forløbet forklares, at forfatteren har *lagt spor* i teksten, frem for at forklare. Og når man læser, skal man derfor kunne opfange sporene og selv opklare sammenhængen.

Før du læser

Inden bogen læses, forholder hver enkelt elev sig til ordet *vendepunkt*. Det foregår gennem en tænkeskrivningsøvelse, og efterfølgende deler eleverne deres tanker i læsegruppen og vælger én, der præsenterer gruppens hovedpunkter for klassen.

Herefter splittes hver gruppe op i to makkerpar, der hver især drøfter deres forventninger til fortællingen ved at studere bogens omslag. De tager noter om, hvad de venter sig af bogens handling, tematik, persongalleri og til, hvad den kan have at gøre med det fælles tema *vendepunkt*. Igen udveksler de efterfølgende deres forventninger i gruppen.

Mens du læser

Alle fire forløb til kortromanerne begynder med, at gruppen læser bogens første sider op, og sammen sætter eleverne ord på deres umiddelbare tanker om teksten. Når man påbegynder læsningen af en roman, skal man lige ind i dens univers og få styr på personerne – Hvem er de? Hvordan er de relateret? Hvor er vi? Og hvad er situationen?

Herefter læser den enkelte elev resten af bogen på egen hånd, men der gøres to ophold undervejs i læsningen, hvor gruppens medlemmer, med afsæt i et samtaleoplæg, sætter ord på deres læsning og arbejder med enkelte analytiske aktiviteter.

Samtaleoplæg

For at alle medlemmer i gruppen deltager aktivt i gruppesamtalerne, er der konsekvent fire punkter eller overskrifter med spørgsmål, sådan at hver elev kan have ansvaret for at få samtalen i gang til ét punkt/én overskrift.

Der gås både tæt på teksten med analyser af persongalleri, komposition, sprog osv., men der åbnes også for reflekterende samtaler om de temaer, der sættes i spil, ligesom der løbende perspektiveres til elevernes egen verden.

Aktiviteter

I hvert ophold er der også en eller flere aktiviteter, gruppen skal arbejde med. I nogle tilfælde fremstiller de i den forbindelse et fysisk produkt. Det kan være en collage, en foldebog eller lignende. Det er vigtigt, at de gemmer disse produkter, da de skal bruges i forløbets afslutning.

Efter du har læst

Når gruppen har læst hele bogen og løbende drøftet og arbejdet med dens indhold, er det tid til at se den som en helhed. Dels skal eleverne hver især tænkeskrive om, hvordan den har påvirket dem, hvilke tanker den har sat i gang osv.

Herefter samles enderne i nogle få analytiske aktiviteter, fx en personkarakteristik, og naturligvis drøftes fortællingens temaer. Der lægges op til, at grupperne præsenterer bøgerne for hinanden i klassen. Måske får man lyst til at læse en eller flere af de andre bøger efter at have hørt om dem.

Herefter følger et kort forløb til novellerne. I kan selvfølgelig også arbejde med dem i andre sammenhænge. Der lægges op til, at eleverne læser og arbejder med novellerne i makkerpar.

Til allersidst kan I lave en udstilling om serien et velvalgt sted, hvor andre kan få indblik i seriens fem bøger.

God fornøjelse med forløbet.

Trine May, 2025

TILMELD DIG NYHEDSBREV

Vær på forkant med de nyeste
børne- og ungdomsbøger fra Gads Forlag

Scan QR-koden, og tilmeld dig nyhedsbrev

Skriv til gb@gad.dk, hvis du spørgsmål
til bogbestilling eller andet